

ЕДНА ИДЕЯ, ПОДКРЕПЕНА С ОПИТ И ВСЕОТДАЙНОСТ

Мария Добрева, фондация „Вигория“ (www.vigoria.webs.com)

Отминалата 2020-та г. беше една специална година за фондация „Вигория“ – на 22 април 2020 г. се навършиха 10 години от съдебната ѝ регистрация. През юли 2020 г. бе извършена нейната пререгистрация в Регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), воден от Агенция по вписванията. Фондацията е регистрирана като частна, с нестопанска цел, и вече над десет години извършва дейности предимно със собствени финансови средства и много доброволен труд на един силно мотивиран и компетентен колектив – участниците в управителния съвет и доброволните сътрудници. Освен за Фондацията, 2020 година беше юбилейна още и за: първия почетен председател – доц. д-р Калоян Манолов (24.09.1930-11.11.1913 г.) – 90 години от рождението му, академичен преподавател, учен и голям популяризатор на химичната наука (KHIMIYA_19_5_DOBREVA.pdf); д-р Кръстина Христова, доброволен сътрудник – 90-годишнина; доц. д-р Св. Бенева, изпълнителен директор на отдел „Образование“ – 80-годишнина; Заря Калева, доброволен сътрудник – 70-годишнина; Мария Добрева, председател – 70-годишнина.

Щастлив шанс за работата на Фондацията беше, че доц. д-р Свобода Бенева прие да участва в управителния съвет още от основаването, и досега е изпълнителен директор в отдел Образование. Тя има богат многогодишен опит като педагог – учител по химия (11 години), инспектор по химия към тогавашното Министерство на просветата (от 1972 г.), старши преподавател (от 1982 г.) в Централния институт за усъвършенстване на учители и ръководни кадри (ЦИУУРК), а след това ръководител катедра „Природо-математически науки“ към същия институт (преименуван в Департамент за информация и усъвършенстване на учители към СУ – ДИУУ). За нейния житейски и професионален път може да се прочете повече в следните статии: https://vigoria.webs.com/Articles/KHIMIYA_19_5_DOBREVA_1.pdf (2010); https://server21.clanweb.eu/vigoria.info/?page_id=744 (2020).

След награждаването на Милка Джиджова с Почетен плакет „Златна детелина“ – 2016, област Екология, учител по физика и председател на Националния ученически екопарламент от създаването му (2000 г.), на поканата ни да поеме отдел „Екология“ към Фондацията тя не се поколеба, защото натрупания опит винаги с всеотдайност е влагала в полза на подрастващите (http://khimiya.org/pdfs/CHEMISTRY_27_4_DOBREVA.pdf) (2018).

Основните дейности на Фондацията през тези десет години са описани в сайта. Обхвата на участието ни в трите области на действие – Образование, Екология, Култура, се вижда и от електронните страници в Гугъл (достатъчно е да се изпише „фондация вигория“). Накратко ще спомена за част от тях.

През десетгодишния период бяха проведени осем национални конкурса:

2011 – „Защо избрах химията“, конкурс за есе на учители по химия във връзка с Годишната на химията – 2011;

2012 – „Мария Склодовска Кюри – живот и дейност“ във връзка със 100 години от награждаването ѝ с втора Нобелова награда (04.12.2011) – за химия и 145 години от рождението ѝ – 07.11.2012, (за учители и ученици);

2014 – „Еколози в действие“ и „Силата на живота“ във връзка с Европейската година на гражданите – 2013 г. и за съпричастното отношение на гражданите – към околната среда и към хората в нужда (за ученици и учители);

2015 – „Асен Златаров – живот и дейност“, във връзка със 130-годишнината от рождението му (за учители и ученици);

2016 – „Алхимия на времето“, за есе на ученици (8. -12. клас).

2017 – „С любов към науката“, за учители и ученици от горен курс.

2018 – Национален конкурс „Мария Склодовска Кюри – 150 години от рождението ѝ“ (за учители и ученици).

2019 – „Алберт Айнщайн – учен, мислител и хуманист“ във връзка със 140-годишнината от рождението му, за ученици от горен курс.

Досега Фондацията е участвала с техническо или финансово (частично или пълно) (за някои издания и в двете направления), съдействие в издаването на следните книги: „Неизпратени писма“ (Мария Добрева), 2011 г.; „Из моя живот“ (Калоян Манолов), 2012 г.; „По пътя ми ангели“ (Катя Накова), 2013 г.; „Ще те нося в сърцето си“ (Мария Добрева), 2014 г.; „Асен Златаров – 130 години от рождението му“ (Людмила Генкова, Свобода Бенева, Кристиан Ковачев), 2014 г.; „Синът на тоя град“ (Йордан Нанчев), 2015 г.; „The Flower of Bulgaria“ (Верка Сидерова), 2016 г.; „Песента на България“ (Йонка Христова, трето издание), 2017 г.; „П. К. Яворов – преди и след куршума“ (Йордан Нанчев), 2017 г.; „По пътеките на спомените“ (Христо Гаврилов), 2018 г.; „Кървавата бразда на Добруджа“ (Радостин Мирков, десето преработено и допълнено издание), 2018; „Болката любов“ (Пенчо Иванов, второ издание), 2019; „С труд и мечти“ (Стела Илиева), 2020 г.

Най-високата награда, която Фондацията връчва, е **Почетен плакет „Златна детелина“** за цялостна професионална и творческа изява на личности с особени заслуги към обществото в направление образование, екология, култура. Наградата цели да се даде израз на признателност за високи постижения на личности, които на професионално равнище и на доброволни начала са работили всеотдайно за положителни процеси в обществото и в полза на подрастващите. Тази награда се връчва веднъж годишно, но не е задължително всяка година и за всички области. Фондацията е удостоила с Почетен плакет „Златна детелина“ през годините както следва:

2015 г. – **СОУЕЕ „Костантин-Кирил Философ“**, Русе – област Образование – *за високи резултати в конкурсите на Фондацията*; **Диянка Алексиева**, Сливен – област Екология – *преподавател по химия, председател на еко клуб „Космос“ в 8 ОУ „Юри Гагарин“*; **д-р Пенка Райчева**, София – област „Детско здравеопазване“ (един от приоритетите в целите на Фондацията) – *за високоотговорно и всеотдайно отношение към здравето на децата*;

2016 г. – **проф. дхн Елена Киркова**, химик, академичен преподавател в СУ – област „Наука и образование“ – *за високи постижения като учен, автор на учебници за студенти и отговорен подход към младите*; **Милка Джиджова**, София, учител по физика, (област „Екология“) – *за своя принос за утвърждаване на Екопарламента като национална младежка организация*; **Йордан Нанчев**, писател, Хасково (област „Култура“) – *за цялостна публицистична дейност, за своята гражданска смелост и висока отговорност пред младите поколения, за книгата „Синът на тоя град“*.

2018 г. – **Здравка Иванова Дунгова**, Кърджали, старши учител, област „Образование“ – *за постигане на високи резултати с ученици в разнообразни класни и извънкласни форми на работа, за успешно участие в национални конкурси и състезания*; **Гергана Милушева Комитска**, Враца, старши учител – област „Екология“ – *за нейната цялостна професионална дейност като учител, за всеотдайния ѝ труд да възпитава у младото поколение любов към природата* (<http://www.tv-vratsa.bg/bg/priz-zlatna-detelina-zavrachanski-uchitel/>); **Йонка Петрова Христова**, оперна певица и поетеса – област „Култура“ – *за нейната вълнуваща поезия, изпълнена с любов и страдание по Родината, за яркия ѝ пример на родолюбие*.

2019 г. – **Теодосий Събев Теодосиев**, Казанлък, – област „Образование“ – *за проявен висок професионализъм и издигане престижа на учителската професия; за създадената Методика за формиране на силов интелект*; **Цветалина Стойчева Занкова**, Разград – област „Екология“ – *за цялостната ѝ професионална дейност, белязана с ценностите на екологичното образование*; **инж. Гено Петров Генов**, гр. Добрич, машинен инженер – област „Култура“ – *за неговото високо родолюбие, за огромната организаторска дейност по финансиране и реализиране на строителните етапи на Мемориалния комплекс*

„Неовършеният харман“ в памет на добруджанци, жертви на румънските репресии през 1916-1918 г.

2020 г. – **Георги Денев Бяндов**, гр. Казанлък, учител по физика и астрономия – област „Образование“ – *за високи резултати в учебно-развиващия процес при обучение на подрастващите, за вложения доброволен труд към професионалните си задължения в полза на подрастващите и обществото*; **Константина Тодорова Петкова**, оперна певица, гр. Добрич – област „Култура“ – *за високо родолюбие, проявено както при професионалните ѝ изяви зад граница, така и след пенсионирането и завръщането ѝ в България, за примера и посланията чрез своята обществена дейност в родното си село.*

Едно от най-голямото по мащабни мероприятия на Фондацията беше отбелязването на 130-годишнината от рождението на Асен Златаров. Преди да бъде обявен националният конкурс за ученици и учители, бе издадена книгата „Асен Златаров – 130 години от рождението му“. По десет броя от тази книга бяха изпратени до всички Регионални инспекторати по образованието в страната – общо 280 книги, за да се ползват от учители, които имат желание да участват в конкурса със свои ученици. В конкурса участваха 39 училища от всички краища на страната. Девизът на конкурса „Идеалът винаги побеждава, стига да е смислен, висок и човечен“ (думи на Ас. Златаров към младите, преди смъртта му), беше водещ мотив в огромната по мащаб работа, която бяха извършили учителите и учениците чрез своите прояви, с които участваха в конкурса. „И макар че ни делят почти 80 години от изричането, тези думи са затрогващи и днес. Защото за чистите младежки души, неповлияни от консумативизма и кариеризма, високите идеали са тези опорни точки, които им дават сили да се справят с трудностите.“(цитат от предговора на книгата). Прекрасните есета, портрети, презентации и видео-филми на училищни чествания на юбилейната годишнина, носят вдъхновението на участниците в конкурса от многопластовия образ на проф. д-р Ас. Златаров – основоположник на биохимията у нас, учен, публицист, ярък родолюбец, с огромни заслуги към младите хора. Награждаването на класираните в конкурса стана на тържество, проведено на 9. май 2015 г. в големия салон на Националния политехнически музей, София. Група ученици от 32 СОУ изнесоха прекрасен рецитал за живота на учения. Йордан Нанчев, автор на книгата „Синът на тоя град“, направи вълнуващо кратко изложение за живота на бележития хасковлия – Ас. Златаров. Бяха прочетени поздравителни адреси към Фондацията от Министерство на културата и от Синдиката на българските учители. Имаше учители от Русе, Варна, Пазарджик, Сливен, Кърджали, Силистра, Нови пазар и др., дошли да приемат своите и на учениците си награди. Това беше най-яркото отбелязване на 130-годишнина на бележития българин с международна известност. През 1985 г. неговата 100-годишнина беше отбелязана по най-тържествен начин в цяла България, под егидата на ЮНЕСКО, а 30 години по-късно, една частна фондация повдигна булото на забравата, с което често управляващите покриват най-достоините синове на народа. На 16 февруари 2020 г. се навършиха 135 години от рождението на проф. д-р Асен Златаров. По този повод доц. д-р Свобода Бенева написа статията „Учителят на народа в спомените на съвременниците си“, която беше публикувана във в-к „Учителско дело“ от 14.12.2021 г. (може да се прочете в сайта ни, раздел „Дейности“, 2020 година).

На всички участници в инициативите на Фондация „Вигория“ изказвам огромна благодарност. Обратната връзка с вас показва, че благодарността е взаимна. Това е удовлетворението на малкия, но вдъхновен колектив от доброволци, които влагат опит, време и средства в полза на младите и обществото ни.